

PREZES
NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ

Przemysław Rosati

Warszawa, 3 października 2025 roku

Szanowny Pan
Waldemar Żurek
Minister Sprawiedliwości

NRA.145-I.7.2024

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do pism z 23 października 2024 r. i 6 maja 2024 r., a także biorąc pod uwagę obowiązywanie przepisów ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o lekarzu sądowym ponownie zwracam się z Pana Ministra, aby w porozumieniu z prezesami sądów okręgowych w ramach ich działalności administracyjnej pilnie podjął Pan Minister w interesie obywateli realne i skuteczne działania zmierzające do zapewnienia dostępności lekarzy sądowych w każdym okręgu sądowym, jak też w ilości pozwalającej na realizowanie ich zadań, w taki sposób aby osoby potrzebujące usprawiedliwić swoje niestawiennictwo z powodu choroby, na wezwanie lub zawiadomienie sądu lub organu prowadzącego postępowanie, mogły je uzyskać w każdym przypadku przed terminem planowanej czynności procesowej, alternatywnie o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do uchylecia przepisów tej ustawy, albowiem pomimo sygnalizowania tego problemu w dotychczasowej korespondencji nadal pozostaje on nierozwiązany.

Zgodnie z brzmieniem art. 1 ust. 2 tej ustawy jej przepisy stosuje się w przypadkach dotyczących usprawiedliwiania niestawiennictwa z powodu choroby, na wezwanie lub zawiadomienie sądu lub organu prowadzącego postępowanie karne, w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, stron, ich przedstawicieli ustawowych, pełnomocników, świadków, oskarżonych, obrońców i innych uczestników postępowania.

Pierwotnie przeprowadzona analiza z kwietnia 2024 r. dostarczyła informacji o tym, że łącznie jest dostępnych 222 lekarzy sądowych. W przypadku dziewięciu okręgów sądowych nie byli oni dostępni.

Kolejna analiza została przeprowadzona w październiku 2024 r. i wykazała, że w dziesięciu okręgach sądowych lekarze sądowi nie byli dostępni (brak zawartych umów) lub ich ilość była niewystarczająca, aby można było zrealizować obowiązek wynikający z powołanego

art. 1 ust. 2 i przepisów poszczególnych ustaw procesowych. Analiza potwierdziła, że ogólna liczba lekarzy sądowych w Polsce spadła z 222 do 218.

Przeprowadzona ponownie analiza dostępności lekarzy sądowych wg stanu na wrzesień 2025 r. (w załączeniu zestawienie danych sporządzone na podstawie dostępnych 30 września 2025 r. informacji na stronach internetowych poszczególnych sądów okręgowych) wykazała, że w jedenastu okręgach sądowych lekarze sądowi nie byli dostępni (brak zawartych umów) lub ich ilość jest niewystarczająca, aby można było zrealizować obowiązek wynikający z powołanego art. 1 ust. 2 i przepisów poszczególnych ustaw procesowych. Ogólna liczba lekarzy sądowych w Polsce spadła z 222 do 196.

Tak ukształtowana sytuacja związana z niedostępnością lekarzy sądowych odnosi się również do adwokatów i rzutuje na możliwość wykonywania zawodu, ale przede wszystkim dotyka obywateli, którzy nie mogąc uzyskać przedmiotowego zaświadczenia narażeni są na negatywne decyzje procesowe organów prowadzących postępowania. Szczególną uwagę należy zwrócić na sytuację obywatela, któremu państwo nie zapewnia dostępności do lekarza sądowego przy jednoczesnym formułowaniu takiego wymogu w ustawie. Obywatel nie może być narażony lub nie może ponosić negatywnych konsekwencji takiej sytuacji. Zwracam uwagę Pana Ministra także na fakt, że w praktyce nagminne są sytuacje, w których nawet figurowanie lekarza sądowego na liście prowadzonej przez prezesa sądu nie oznacza jego faktycznej i rzeczywistej dostępności, przede wszystkim przed terminem wyznaczonej czynności procesowej. W konsekwencji zaś osoby potrzebujące usprawiedliwić swoje niestawiennictwo z powodu choroby, na wezwanie lub zawiadomienie sądu lub organu prowadzącego postępowanie, obowiązane do posiadania zaświadczenia z przyczyn obiektywnych nie mogą uczynić zadość wymaganiu ustawy i zdane są na uznaniowość sądu, co rodzi ryzyko niespełnienia przesłanek do skutecznego usprawiedliwienia swego niestawiennictwa i dalszych negatywnych skutków takiej sytuacji, które w zależności od etapu postępowania i rodzaju sprawy lub sytuacji procesowej mogą być bardzo dotkliwe i nieodwracalne.

Rozwiązaniem tych problemów jest zapewnienie dostępności lekarzy sądowych, zarówno w każdym okręgu sądowym, jak też w ilości pozwalającej na stworzenie możliwości wywiązania się, przez terminem czynności procesowej, przez osoby potrzebujące usprawiedliwić swoje niestawiennictwo z powodu choroby przy pomocy zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego lub uchylenie przepisów wskazanej ustawy, albowiem obecny stan prawny i faktyczny nie pozwala na wypełnianie ustawowego obowiązku nałożonego ustawą na obywateli.

Mając powyższe na uwadze – ponownie – zwracam się do Pana Ministra o rozwiązanie tego problemu, co leży w interesie zwykłych ludzi.

Z poważaniem

Załącznik:

Zestawienie danych sporządzone na podstawie dostępnych 30 września 2025 r. informacji na stronach internetowych poszczególnych sądów okręgowych.